

A Moholy-Nagy Művészeti Egyetem Inspiráló Designelmélet csapata 2015. március 17. és 20. között kiállítást és szimpóziumot szentel a magyar designtörténet egyik unikális kísérletének, az éppen negyven évvel ezelőtt befejeződött Házgyári konyhaprogramnak.

A Konyhaprogram 1972 decemberében Pohárnok Mihály, Borz Kovács Sándor és Soltész György vezetésével azzal a konkrét céllal indult, hogy megteremtse a házgyári konyhák zavartalan működéséhez szükséges tárgyi feltételeket. A Házgyári konyhaprogram előtanulmányait az Újpalotai lakótelepen végezték. Kérdőívek felvételével és több száz fénykép elkészítésével felmérték, hogy a beköltözők hogyan használják konyháikat. Milyen tárgyakkal töltötték fel a szekrényeiket, hogyan tárolják azokat, minek mekkora helyszükséglete van. Az adatok elemzését követően, a rendelkezésre álló technológiák és gyártási kapacitások figyelembevételével, rendszerben gondolkodva fogalmazták meg a tervezők számára a feladatot a különböző tárgyak megtervezésére. A tervezés eredményét az 1975-ös BNV *Otthon* kiállításán, egy külön részlegben mutatták be. Itt szerepelt például az azóta is nagy népszerűségnek örvendő Kovács Júlia tervezte üveg almareszelő és citromfacsaró. A hetvenes évek végre, a különböző gazdasági és politikai folyamatok hatására a Konyhaprogram lelassult, majd befejeződött. Ez a kísérlet fontos momentuma a hazai design történetnek, hiszen addig ismeretlen és még sokáig egyedülálló módon – terepmunkával és rendszerszemléletű gondolkodással – közelített egy összetett problémakörhöz.

A kiállítás keretében a MOME Ponton Galériájának lehetőségeihez illeszkedve megjelenítjük a probléma komplexitását, azaz rekonstruálunk egy házgyári konyhát. Bemutatjuk a kutatás közvetlen eredményét, egy válogatást abból a több száz felvételből, amelyet 1973-ban Csíkszentmihályi Péter vezetésével a Magyar Iparművészeti Főiskola építész hallgatói készítettek az Újpalotai lakótelep konyháiban. Képet adunk a lakótelepi lakásokról, illetve konyhákról, és bemutatunk egy sor, a program keretében elkészült tárgyat.

A kiállításhoz kapcsolódó négy napos szimpózium a Házgyári konyhaprogramot egyfelől saját korának összefüggéseiben, másfelől következményeiben kívánja körüljárni.

A szimpózium részletes programja a következő:

Március 17., kedd

15:00 – Horányi Attila (egyetemi docens, MOME) a kurzus megnyitása

15:15 – Ferkai András (egyetemi tanár, MOME) a lakótelepekről

16:00 – Geiger Diana (belsőépítész doktorandusz, MOME) a konyhák működéséről a lakótelepek fényében

17:00 – A Házgyári konyhaprogram 1972-1975 című kiállítást Novák Piroska, design- és művészet-teoretikus (Iparművészeti Múzeum) nyitja meg

18:00 – Szomjas György: *Falfúró* című film vetítése

Március 18., szerda

15:00 – S. Nagy Katalin (egyetemi tanár, BME) a '70-es évek lakáskutatásáról

16:00 – Cs. Plank Ibolya (fotótörténész, Országgyűlési Múzeum) a '70-eses évek (épület) fotóiról

17:00 – Ady Mária (doktorandusz, ELTE BTK, Film-, média- és kultúraelmélet) a lakótelepek mozgóképes reprezentációjáról

Március 19., csütörtök

15:00 – Pohárnok Mihály a Házgyári konyhaprogram előtörténetéről és megvalósulásáról

16:30 – Beszélgetés egykori résztvevőkkel: Zsótér Lászlóval, Csíkszentmihályi Péterrel, Preisich Anikóval

Március 20., péntek

15:00 – Ernyey Gyula (egyetemi tanár, MOME) a rendszerelvű tervezés elméletéről és történetéről

16:00 – Szentpéteri Márton (egyetemi docens, MOME) a rendszerelvű tervezés egy korai chilei példájáról

17:00 – Rendszerelvű tervezés ma: a Co&Co design ügynökség